

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 534/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. D. V., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. V., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 56/2010 z 30. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. D. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2011 doručená sťažnosť JUDr. D. V. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obo 56/2010 z 30. júna 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 35 Cbi 103/2005-219 zo 14. apríla 2010.

Predmetom konania vedeného pred krajským súdom ako súdom prvého stupňa a najvyšším súdom ako súdom odvolacím bola incidenčná žaloba o určenie pravosti pohľadávky popretej v konkurznom konaní sťažovateľkou. Dôvody podanej sťažnosti formulovala sťažovateľka takto: *«Z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky možno zistiť argumentáciu „princípom“, keď uviedol, že aj z hľadiska určenia tarifnej odmeny za úkony právnej služby je potrebné vychádzať z rovnakého princípu...*

Ak NS SR použil argument princípom, mal vychádzať nepochybné z toho, že takýto princíp existuje, jeho argumentácia je nesprávna, lebo ním uvádzaný princíp neexistuje. Neexistuje preto, lebo právna úprava vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v znení noviel (ďalej len „tarifa“) má samostatnú právnu úpravu úplne nezávislú od úpravy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Podľa položky 1 sadzobníka súdnych poplatkov (príloha k zák. č. 71/1992 Zb.) je určené, že z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba sa vychádza a) z ceny (z úhrady) predmetu konania alebo hodnoty predmetu sporu, b) ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi, c) z návrhu na nariadenie alebo zrušenie predbežného opatrenia. K tomuto základnému členeniu, ktoré určuje výšku súdneho poplatku patria aj poznámky k tejto položke č. 1 a poznámka č. 1. uvádza z návrhu na začatie konania o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, a z návrhu... na vydanie veci sa poplatok vyberie

podľa písm. b) tejto položky. Z tejto poznámky teda vyplýva zásadné korekčné pravidlo pri uplatňovaní tejto položky. Naopak tarifa uvádza v ust. § 9 ods. 1, že základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby. Ďalej tarifa má pozitívne vymedzenie odmeny podľa ust. § 10 ods. 2 tarify, že ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka. Pričom za cenu práva sa musí považovať aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku. Ak súd preskúmava pohľadávku z hľadiska uvedených vlastností, keď skúma právny dôvod (jeho opodstatnenosť) a výšku, tak preskúmava pohľadávku z hľadiska definovania jej základných znakov, ktoré jej ju charakterizujú, a to v celom jej rozsahu. Výsledkom tohto skúmania je autoritatívne rozhodnutie spôsobilosti pohľadávky na „zaplatenie“ (uspokojenie zo speňazenia majetku). Takéto preskúmanie sa týka skúmania vlastnej pohľadávky v súdnom konaní, a preto tarifnou hodnotou práva je „hodnota pohľadávky“ (ust. § 10 ods. 2 veta za bodkočiarkou tarify). Iná argumentácia podradenia tarifnej hodnoty z tejto pohľadávky pri aplikácii tarifnej odmeny neexistuje. Použitie ust. § 11 ods. 1 tarify, ktorý je z hľadiska dispozície negatívnym vymedzením vychádza „z neurčitej hodnoty“ a uplatňuje sa len vtedy, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo je ju možné zistiť s nepomernými ťažkosťami. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

Z uvedeného porovnania vyplýva jediný záver, že pravidlá určenia súdneho poplatku vzhľadom na korekčnú poznámku č. 1 nie sú totožné s pravidlami určenia výšky tarifnej odmeny podľa tarify, ak nie sú rovnaké a každý z týchto dvoch inštitútov má samostatnú úpravu, tak ustanovenia jedného inštitútu nemožno použiť ako argument na podporu druhého inštitútu a už vôbec nie je možné pri určení tarifnej odmeny vychádzať z rovnakého princípu (o princípe v skutočnosti nejde, porovnanie a argument z neho nie je priliehavý)...

Nesprávnou aplikáciou právnej normy súdom došlo k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľky, svojím postupom súd spôsobil také porušenie, ktoré malo za následok zásadný vplyv na základné právo sťažovateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vyústilo do porušenia základného práva vlastníť majetok a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.»

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn.: 4 Obo 56/2010 zo dňa 30. júna 2011 porušil právo sťažovateľky... na právnu pomoc podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn.: 4 Obo 56/2010 zo dňa 30. júna 2011 porušil právo sťažovateľky... na spravodlivý proces (na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn.: 4 Obo 56/2010 zo dňa 30. júna 2011 porušil základné právo sťažovateľky... vlastniť majetok a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 odsek 1 Ústavy SR.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie spis. zn.: 4 Obo 56/2010 zo dňa 30. júna 2011 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľke... priznáva náhradu trov právneho zastupovania v sume 261,82 €... ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. F. V... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a

právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv a im porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné posudzovať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to,

aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že

výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Ústavnosť konania pred orgánom verejnej moci (vrátane súdov) predpokladá, že orgán verejnej moci koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 199/08).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podstata sťažovateľkiných námietok spočíva v jej nesúhlase s právnym názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého konanie o určenie pravosti pohľadávky prihlásenej v konkurznom konaní je potrebné z hľadiska určenia tarifnej odmeny za úkon právnej služby považovať za také, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch.

Podľa § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmeňovaní advokátov“) základná sadzba tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby jedna trinástina výpočtového základu,

ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Najvyšší súd napadnutým uznesením potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 35 Cbi/103/2005-219 zo 14. apríla 2010 v časti priznanej náhrady trov konania, pričom v podstatnej časti odôvodnenia uviedol:

„Predmetom sporu bolo určenie pravosti pohľadávky, prihlásenej do konkurzného konania, vedeného proti úpadcovi I., a. s., L. Konanie o tzv. incidenčnej žalobe, teda o žalobe o určenie pravosti, výšky či poradia pohľadávky konkurzného veriteľa, popretej v konkurznom konaní, je z hľadiska určenia výšky súdneho poplatku zo žaloby určovacím sporom s jednotnou výškou súdneho poplatku bez ohľadu na výšku pohľadávky, určenie pravosti ktorej je predmetom konania. Preto aj z hľadiska určenia tarifnej odmeny za úkony právnej služby je potrebné vychádzať z rovnakého princípu. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, keď sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby právneho zástupcu žalovanej v 2. rade určil podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 219 O. s. p. rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne v napadnutej časti potvrdil.“

Ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z ústavne významných hľadísk dospel k záveru, že najvyšší súd primeraným spôsobom reagoval na odvolacie námietky sťažovateľky a vysporiadal sa s okolnosťami podstatnými pre rozhodnutie o trovách konania.

K sťažovateľkou uvedeným odlišným rozhodnutiam najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2 Obo 117/2010 zo 17. februára 2011 a sp. zn. 1 ObdoV/10/2009 z 28. júla 2011) ústavný súd v zmysle svojej konštantnej judikatúry poznamenáva, že ústavný súd nie je orgánom oprávneným zjednocovať právne názory všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09); v konkrétnych prípadoch posudzuje ústavný súd len ich ústavnú akceptovateľnosť (III. ÚS 313/2010).

Nadväzane na to ústavný súd poukazuje na obsah judikatúry najvyššieho súdu, ktorá bola v obdobných právnych veciach ustálená v predchádzajúcom období a bola publikovaná v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 63/2008 (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 17/2006), podľa ktorej *„žaloba o určenie pravosti, výšky alebo poradia pohľadávky... z dôvodu jej popretia je určovacou žalobou podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Pri posudzovaní náhrady trov konania úspešnému účastníkovi preto platí, že výška tarifnej odmeny jeho advokáta sa určuje podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci.“*. Obdobne najvyšší súd rozhodol aj v uznesení sp. zn. 4 Obo 262/2007 z 8. apríla 2008, v odôvodnení ktorého uviedol, že *„konanie o tzv. incidenčnej žalobe je z hľadiska určenia výšky súdneho poplatku zo žaloby určovacím sporom s jednotnou výškou súdneho poplatku, bez ohľadu na výšku pohľadávky, určenie pravosti ktorej je predmetom konania, v tomto prípade určenia neexistencie právneho dôvodu a výšky ktorej sa žalobca domáha. Podľa názoru odvolacieho súdu, preto aj z hľadiska určenia výšky tarifnej odmeny treba vychádzať z rovnakého princípu, takže žalobcovi patrí náhrada trov konania ako v určovacom spore s neoceniteľnou hodnotou veci. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že v danom prípade nie je možné vychádzať zo zaplateného súdneho poplatku, ako uviedol odvolateľ.“*. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je na rozdiel od rozsudkov najvyššieho súdu, na ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukazuje (sp. zn. 2 Obo 117/2010 zo 17. februára 2011 a sp. zn. 1 ObdoV/10/2009 z 28. júla 2011), v súlade s judikatúrou ustálenou v predmetných prípadoch, a preto ho ústavný súd nepovažuje za arbitrárne.

Ústavný súd vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 390/2011 zo 7. septembra 2011 už sťažovateľke odpovedal aj na jej argumentáciu rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 712/2001 z 15. januára 2003 vzťahujúcu sa na českú právnu úpravu. V tejto súvislosti poukázal aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 8/2009 z 29. júla 2010, ktoré obsahuje aj komparáciu novšieho vývoja právnej úpravy problému, s ktorým sa stotožňuje aj ústavný súd a podľa ktorého novšie zmeny v advokátskej tarife sú charakteristické *„ústupom od prihliadania k hodnote veci, práva alebo plnenia, ktoré sú*

predmetom preskúmaného úkonu alebo vzťahu a smerujú k ustanoveniu fixnej sumy pre všetky prípady žalôb podľa § 80 písm. c) OSP“.

Jednotnosť rozhodovacej praxe sa pritom musí prejavovať aj v jednote kritérií pre výšku súdneho poplatku vyrubovaného za návrh a pre určovanie výšky odmeny advokáta za vykonanie jedného úkonu právnej služby. Práve z tohto dôvodu bolo judikované, že základ pre výpočet trov právneho zastúpenia sa určuje na základe rovnakých kritérií ako základ pre výpočet súdneho poplatku vyrubovaného vo veci (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2008 z 30. novembra 2009).

Podľa názoru ústavného súdu právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení korešponduje ustálenej súdnej praxi a najmä nie je takým, o ktorom by bolo možné tvrdiť, že je svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia § 11 ods. 1 vyhlášky o odmenách advokátov najvyšším súdom nepoprela účel a zmysel tohto ustanovenia. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu postupoval v súlade i so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02). S prihliadnutím na uvedené považuje ústavný súd sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

2.2. K namietanému porušeniu základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 37 ods. 2 listiny

Podľa § 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

Obsahom základného práva na právnu pomoc garantovaného listinou (ale aj ústavou v čl. 47 ods. 2) je predovšetkým právo každého subjektu mať možnosť dostať kvalifikovanú právnu pomoc v konaní pred štátnym orgánom, ako aj to, aby mu neboli vytvárané prekážky pre realizáciu tohto jeho práva zo strany štátneho orgánu či orgánu verejnej správy. Podľa názoru ústavného súdu súčasťou tohto práva nie je právo účastníka súdneho konania, aby mu bola priznaná náhrada trov konania, a to najmä nie v prípade, keď na to nie sú splnené zákonné podmienky. Rovnako súčasťou tohto práva nie je ani právo na priznanie náhrady trov konania v takej výške, aká zodpovedá subjektívnym predstavám účastníka (II. ÚS 390/2011).

Sťažovateľka bližšie neodôvodnila porušenie označeného základného práva napadnutým uznesením, uviedla len, že k jeho porušeniu došlo nepriznaním primeranej náhrady, hoci bola úspešnou stranou v konaní. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi tvrdeným konaním najvyššieho súdu a porušením tohto sťažovateľkou označeného základného práva niet príčinnej súvislosti, ktorej existencia by umožňovala ďalej sa zaoberať možnosťou porušenia tohto základného práva najvyšším súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj túto časť sťažnosti.

2.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Sťažovateľka namietala, že nesprávnou aplikáciou právnej normy súdom došlo k porušeniu základných práv a slobôd na súdnu ochranu a vyústilo do porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva považuje za majetok nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva, ktoré môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Ako však už bolo uvedené vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd ústavne konformne aplikoval ustanovenia vyhlášky o odmenách advokátov, keď dospel k záveru, že v danom prípade nemožno na vec aplikovať ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky o odmenách advokátov. Za tejto situácie sťažovateľka nemohla bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že jej bude priznaný nárok na náhradu trov konania v ňou uplatnenej výške. Z uvedených dôvodov sťažovateľke nepatrila podľa názoru ústavného súdu ani legitímna nádej na nadobudnutie tohto majetku, a preto je vylúčené, aby rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej práva na vlastníctvo, tak ako je toto právo garantované v čl. 20 ústavy. Za situácie, keď sťažovateľka nemala „majetok“, je už bez významu uvažovať o tom, či bola majetku zbavená, resp. či k zbaveniu majetku došlo za splnenia podmienok ustanovených ústavou.

V súvislosti s namietaným porušením označených práv ústavný súd pripomína aj svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ústavy (čl. 11 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Na základe uvedeného ústavný súd považuje aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva vlastníť majetok, za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších jej procesných návrhoch v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011